

Aleksis K

Tikun tarina

Varmaan jokaiselle kirjoittajalle tulee joskus hetki, jolloin kaikki on sanottu. Presidenttipeli on kaluttu loppuun kuukausia ennen vaaleja, ja muu politiikka on lamassa. Nightwishistä ei jaksa ja Matti Nykäsestä ei kehtaa enää kirjoittaa. EU käyttäytyy päiväkausia melkein täysipäisesti. Maailma on valmis.

Sellaisina hetkinä on hyvä muistaa tikku. Maiju Lassila sai siitä kokonaisen kirjan, Tulitikkuja lainaamassa, mutta tilanpuutteen takia ehkä vähempikin riittää.

Tämä nimenomainen tikku – nimeltään Tiku – syntyi vuonna 1811, jolloin erään keskisuomalaisen haavan siemen leijaili otolliseen maahan ja alkoi varttua vesaksi. Vesasta kasvoi järeä haapa, joka kaadettiin vuonna 1938 ja vietiin tulitikkutehtaalle Vaajakoskelle. Siellä runko pätkittiin viiden sentin kappaleiksi, joista näppärät tulitikkutehtaan työtöst veistelivät miljoonia tikkuja. Aki Kaurismäki teki elokuvankin eräästä näistä tytöistä – liiriksestä – mutta se on ihan eri juttu.

Tuossa vaiheessa Tiku ensi kertaa tajusi olevansa yksilö. Kun sen pää kastettiin rikki-kaliumkloraaattiseokseen, se tunsi itsensä suorastaan kuninkaalliseksi, kruunatuksi. Tosin sen itsetunto sai pienen kolauksen, kun se ahdettiin pienen rasiaan keskimäärin 49 muun tikun kanssa, vieläpä alimmaiseksi.

Aski ajautui aluksi rintamalle ja siellä korpraali Raatikaisen taskuun. Koska korpraali oli kaukopartiomies, hän käytti tikkujaan hyvin säästeliäästi. Joskus vain puskan juuressa sätkän sytytti tai viriteli pienet kynsitulet. Sodan päätyttyä vielä puolet tikkuista oli käyttämättöminä, Tiku niiden mukana.

Vuosikausiksi Tikun kodiksi tuli Raatikaisen kamarin kaapin laatikko, minne aski hautautui muun roinan alle. Kun Raatikainen sitten kuoli vuonna 1964, tikkuaski joutui perunkirjoituksessa eräiden muiden hyödykkeiden kanssa Raatikaisen toiseksi vanhimmalle pojalle, ekonomille ja muutenkin hunsvotille. Hän vei tikkuaskin perimänsä mökkisaunan ikkunalaudalle, ja raapi sen melkein tyhjäksi vuoteen 1972 mennessä, jolloin hän laittoi sähkökiukaan. Vain Tiku yksinään jäi jäljelle askiinsa ikkunalaudalle.

Yksinäiseksihän siinä aika tuli vuosien mitaan. Tiku alkoi jo harmaantua ja vähän kostuakin, kunnes tuli viime kesä, lämmin heinäkuun ilta 2005. Silloin saunaan astui ekonomin uhkea salarakas, jota oli lööpeissä kehuttu kohukau-nottareksi. Ilkosillaan tietysti, kuten saunassa on tapana. Mutta blondiini kun oli, salarakas ei oikein ymmärtänyt sähkökiukaan päälle, vaan päätti laittaa tulet pesään – tietysti sillä ainoalla tulitikulla, jonka saunasta löysi, Tikulla.

Blondi raapaisi rivakasti, Tiku roihahti liekkiin, kähertyi karrelle ja sai sähkökiukaan sen verran sytymään, että koko sauna posahti taivahan tuuliin.

Mutta Tikun viimeinen näky oli se mistä moni poika ikänsä turhaan unelmoi: alaston kohumis-si tarttumassa tikkuun pehmeillä sormillaan. Tiku ehti vielä ajatella ennen loppuun palamistaan, että oli tämä sentään aikamoinen elämä. Hän oli elänyt kauemmin kuin koko suomalainen tulitikkuteollisuus ja kokenut enemmän kuin useimmat presidenttiehdokkaat. Jos hän ei olisi palanut vallan poroksi, hänestä varmaan laadittaisiin nyt jossakin muistelmateosta nimeltä "Tikusta asiaa".